

Fremsendelse af uddybende materiale om økonomi og miljøgevinst i kommunale genbrugsbutikker

i forlængelse af foretræde i Energi-, forsynings- og klimaudvalget den 12. april 2018

Den altovervejende del af de genstande, som sælges i de kommunale genbrugsbutikker, stammer fra telte til genbrugsgenstande og tøjcontainere på genbrugspladsen, der traditionelt har haft genbrug som mål. Sådanne genstande er ikke affald, jf. Ankestyrelsen udtalelse om kommunale genbrugsbutikker. Tilsvarende gælder, hvis billedvalg eller tekst indikerer indsamling af genbrugsgenstande i storskraldsordninger. Derimod anses genbrugsgenstande, som fiskes op af affaldscontainere, som affald. Denne del af genbrugssalget er imidlertid minimal og mindre end oprindeligt ventet, bl.a. fordi de faglige organisationer af arbejdssikkerhedsmæssige grunde helst ikke ser, at deres medlemmer skal kravle rundt i affaldscontainere. De kommunale genbrugsbutikker skal derfor ikke reguleres i forsyningsstrategien, men på linje med andre kommunale aktiviteter uden for kerneområdet i konkurrence med et eksisterende erhverv. Det kan også tilføjes, at et krav om kommunalt udbud af indsamlede genbrugsgenstande ville blokere for den samfundsøkonomisk og kommunalt mest fordelagtige løsning, nemlig et samspil med frivillige genbrugsbutikker, jf. samfundsøkonomien og beregning af pengestrømme i kommunerne.

Regnskabstal fra 6 udvalgte kommuner med ekspanderende kommunale genbrugsbutikker viser ikke en større fremgang i den samlede omsætning af genbrugsgenstande i de pågældende kommuner sammenlignet med resten af landet, jf. PP'ere og det uddybende materiale. Den kommunale fremgang modsvares 1-1 af en tilsvarende tilbagegang i de frivillige genbrugsbutikkers omsætning i de pågældende kommuner sammenlignet med organisationernes gennemsnitlige vækst i resten af landet. Det indikerer, at kommunernes indsats slet ikke bidrager til en øget genbrugskage og et bedre miljø sammenlignet med situationen i resten af landet. Omregningen fra omsætning til tons er baseret på tal fra affaldssektoren.

Regnskabsgennemgangen viser også en del eksempler blandt affaldsselskaberne på, at man ikke overholder Ankestyrelsens forudsætning om salg til markedspriser og heller ikke Økonomi- og Indenrigsministeriets retningslinjer for omkostningskalkulation og prissætning af aktiviteter udført i konkurrence. Indtægterne dækker i mange tilfælde ikke butikkens omkostninger. Der er krydssubsidiering i forskellige varianter: offentlige investeringer, som ikke afskrives, tilbagevendende kommunal underskudsdekning, genbrugspladsers krydssubsidiering af husleje, el, vand og varme samt transport. Disse omkostningsposter er urealistisk lave. Disse kaotiske forhold kan ikke fortsætte indtil 2019, hvor der efter planen skal lovgives om prissætningen på konkurrenceudsatte områder i kommunerne.

Den manglende overholdelse af eksisterende rammebetingelser peger i retning af et reguleringsmæssigt tomrum, og de nuværende tilstande er krænkende for alle, der forventer ordnede og gennemskuelige rammer, sådan som det normalt er tilfældet i Danmark. Det frivillige område belastes ikke mindst af den unfair konkurrence. I de 6 udvalgte kommuner har organisationerne mistet et overskud på 2,1 mio. kr. fra 2015-16, sammenlignet med den gennemsnitlige vækst på 11,6 % i snit i resten af landet. Det er mange penge for det frivillige arbejde, hvor efterspørgslen er stærkt stigende. Det nuværende kaos skader også affaldsselskabernes image, herunder også de, der overholder regler og rammer, ligesom det er ejendommeligt at kommuner, der når sine miljømål billigere i et samspil med de frivillige butikker, ikke får den kredit, som de fortjener. Det vil derfor være i alles interesse, også i forhold til forsyningsstrategien, at man allerede i 2018 får skabt gennemsigtighed i regnskaberne og får indført de prissætningsprincipper, som de politiske partier netop er blevet enige om i 2018. Dertil kommer et behov for at etablere et effektivt tilsyn, så borgernes affaldsbetaling bruges til at håndtere affald.

ISOBRO vedlægger 3 uddybende notater om hhv. samfundsøkonomi og miljøgevinst, om pengestrømmene ind i kommunerne ved hhv. samarbejde og konkurrence med de frivillige butikker samt om overholdelse af allerede eksisterende rammebetingelser. ISOBRO's analyser baserer sig på regnskabstal for 7 affaldsselskabers og 4 kommuners genbrugsbutikker¹ og for 9 frivillige organisationer². Analysen går i dybden med vurderingen af miljøpåvirkning og konkurrencens effekter på det eksisterende erhverv i 6 udvalgte kommuner³. Regnskabstal og anden dokumentation er indsamlet af hhv. ISOBRO og Dansk Industri, som efterfølgende har samlet vores materiale for at bidrage til et så bredt som muligt overblik over de faktiske forhold.

ISOBRO mødes gerne med interesserede til en grundigere gennemgang af tal og erfaringer og til en uformel drøftelse om mulige løsninger.

Venlig hilsen

Robert Hinnerskov

¹ Vestforbrændingen, Gentofte, Argo, Affald Plus, FFV, Arwos, Horsens, Reno Syd, Ålborg, Reno Nord, Reno Vest, AVV, Thisted har bidraget med regnskabstal. Reno Nords og Argos butikker er dog startet så sent, at de ikke reelt har bidraget til analysen af resultaterne i 2015 og 16,.

² Røde Kors, Red Barnet, Kræftens Bekæmpelse, Folkekirkens Nødhjælp, Danmission, Mission Afrika, Frelsens Hær, Kirkens Korshær og Blå Kors har bidraget med regnskabsoplysninger for de 7 udvalgte kommuner, jf. næste note.

³ De 7 udvalgte kommuner er Frederikssund, Roskilde, Næstved, Åbenrå, Horsens, Skanderborg og Hjørring.